

Profielwerkstuk: Verrijking in dierentuinen

Aansluitende vakken: Biologie

Inleiding

Dieren die bezig zijn, zijn leuk om naar te kijken. Toch zijn dieren in de dierentuinen niet altijd bezig. De dieren die in dierentuinen leven, zitten niet in hun natuurlijke omgeving. Ze hebben beperkte ruimte en ze kunnen niet altijd hun natuurlijke gedrag vertonen, waardoor ze zich kunnen gaan vervelen. Een dier dat zich verveelt of niet zijn natuurlijke gedrag kan vertonen, kan zich raar gaan gedragen. We noemen dit stereotiep gedrag. Stereotiep gedrag is een gedraging die het dier continue herhaalt. Een goed voorbeeld hiervan is ijsberen, waarbij het dier steeds dezelfde route loopt in het verblijf. Bezoekers van de dierentuin willen niet alleen de dieren kunnen zien, maar we willen ook zien dat het goed gaat met de dieren en niet het gevoel krijgen dat ze zich vervelen.

Om de dieren bezig te houden en stereotiep gedrag te voorkomen, krijgen veel diersoorten verrijking. Verrijking kan op verschillende manieren aangeboden worden. Zo is er bijvoorbeeld voedselverrijking, waarbij de dieren meer moeite moeten doen om hun eten te pakken te krijgen. Ook het gebruik van geuren in het verblijf, het regelmatig aanpassen van de inrichting van het verblijf, het geven van speelgoed of het samen zetten van meerdere diersoorten zijn voorbeelden van verrijking. Verrijking is dus erg belangrijk, het is verrijking voor dier en mens!

Hieronder worden wat suggesties gegeven voor onderzoeksvragen, onderzoeksactiviteiten en eindproducten. Deze helpen je alvast op weg, maar natuurlijk kun je ook zelf iets bedenken.

Interessante vragen:

- Wat is verrijking en waarom gebruiken dierentuinen verrijking?
- Is het wel zo belangrijk om dieren in dierentuinen verrijking te geven? En moet het aan alle diersoorten gegeven worden?
- Welke manieren van verrijking zijn er en kunnen gegeven worden aan ... ? (Er kan zelf een diersoort uitgekozen worden, bijvoorbeeld chimpansees, tijgers of olifanten) En waarom zouden deze manieren goed werken voor de gekozen diersoort?
- Is het ook mogelijk om dieren te veel verrijking aan te bieden (dus te veel prikkels te geven), of is het juist 'hoe meer hoe beter'?

Voorbeelden van onderzoeksactiviteiten:

- Zoek uit wat verrijking precies is en waarom het gebruikt wordt in dierentuinen.
- Zoek uit of verrijking in dierentuinen echt zo belangrijk is of dat de dieren ook best zonder zouden kunnen.
- Vergelijk een aantal diersoorten en bepaal of het belangrijk is om alle diersoorten in de dierentuin verrijking te geven.
- Zoek uit welke manieren van verrijking er mogelijk zijn bij een zelf gekozen diersoort (denk aan voedselverrijking, omgevingsverrijking etc.) en bedenk zelf nog een verrijkingsitem dat een dierentuin voor deze diersoort zou kunnen gebruiken.
- Zoek uit of dieren ook te veel prikkels kunnen krijgen en of verrijking dan dus ook negatief kan werken.

- Probeer in een dierentuin aanwezig te zijn als een diersoort nieuwe verrijking krijgt. Op deze manier kun je observeren hoe dieren op verrijking reageren.

Eindproducten en presentatiemogelijkheden:

- Mondelinge presentatie - Presenteer je bevindingen over verrijking in dierentuinen en voeg daar bijvoorbeeld een aantal stellingen aan toe waarover gediscussieerd kan worden. Tijdens de presentatie kun je bijvoorbeeld ook gebruik maken van een PowerPointpresentatie.
- Poster - Ontwerp een poster waarop je de ontdekkingen van je onderzoek laat zien.
- Verrijkingssitem - Misschien is het zelfs mogelijk om je zelf bedachte verrijking te maken!

Voorbeelden van bronnen

Algemene informatie over verrijking in dierentuinen

- www.animalenrichment.org/ (Engelstalige bron)
- <http://www.chesterzoo.org/~media/Files/Education/Diploma/Environmental%20Enrichment.pdf> (Engelstalige bron)

Manieren van verrijking

- <http://www.aza.org/enrichment/> (Engelstalige bron)
- <http://nationalzoo.si.edu/SCBI/AnimalEnrichment/default.cfm> (Engelstalige bron)

Voorbeelden huidige verrijking dierentuindieren (Facebook pagina's zijn opgezet door dierverzorgers van Safaripark Beekse Bergen)

- <http://www.facebook.com/primatenrichment>
- <http://www.facebook.com/zooenrichment>
- <http://www.zsl.org/zsl-london-zoo/exhibits/index,249,ZI.html> (Engelstalige bron)

Aangeboden door de opleiding: Diermanagement

Heb je een vraag? Neem contact met ons op via info@hvhl.nl